

เรื่อง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖๗ วรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ผู้ร้อง กล่าวโทษนายสุริยา ลาภวิสุทธิสิน กับพวก รวมสิบสองคน ผู้ถูกกล่าวหา ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อสอบสวนดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๐๗ มาตรา ๓๐๘ มาตรา ๓๑๑ มาตรา ๓๑๓ มาตรา ๓๑๔ และมาตรา ๓๑๕ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๖ ในระหว่างการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลอาญาขอให้มีคำสั่งห้ามผู้ถูกกล่าวหาเดินทางออกนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖๗ วรรคสี่ และในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๕ ยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยโดยโต้แย้งว่า การที่ผู้ร้องกล่าวโทษและขอให้ศาลอาญามีคำสั่งห้ามผู้ถูกกล่าวหาที่ ๕ ออกนอกราชอาณาจักรไว้ก่อนในขณะที่ศาลยังมีคดีพิพาทจนถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด นั้นจะปฏิบัติเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ บัญญัติให้เสรีภาพแก่บุคคลในการเดินทาง อันเป็นสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาที่ ๕ ต้องได้รับเสรีภาพในการเดินทางตามกฎหมายเช่นกัน การจำกัดสิทธิใด ๆ จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดเวลาที่ชัดเจน มาตรา ๒๖๗ วรรคสี่ ไม่ได้กำหนดระยะเวลาคำสั่งห้ามเดินทางออกนอกราชอาณาจักรไว้อย่างชัดเจนว่า การจำกัดเสรีภาพในการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรจะอยู่ภายใต้ระยะเวลาเพียงใด ซึ่งชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ อีกทั้งมาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม บัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของบุคคลนั้นหรือทรัพย์สินซึ่งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นของบุคคลที่ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และมีเหตุอันควรเชื่อว่าการกระทำความผิดจะยกย้ายหรือจำหน่ายทรัพย์สินของตน แต่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาล คำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวยังคงมีผลต่อไปจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น ซึ่งการกระทำต่อทรัพย์สินตามมาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง นั้น มีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน แต่การจำกัดเสรีภาพในการเดินทางตามมาตรา ๒๖๗ วรรคสี่ ไม่มีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนหรือระยะเวลาสิ้นสุดลงเมื่อใด ศาลอุทธรณ์เห็นว่า คำโต้แย้งของผู้ถูกกล่าวหาที่ ๕ เป็นกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ จึงส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่งหรือไม่

ตามคำร้องมีประเด็นโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖๗ วรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๙ หรือไม่ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้มาก่อน กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๓) ศาลรัฐธรรมนูญ จึงมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖๗ วรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ โดยวรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองเสรีภาพของบุคคลในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักรได้โดยอิสระ และวรรคสอง เป็นบทบัญญัติให้รัฐตรากฎหมายเพื่อจำกัดเสรีภาพดังกล่าวได้เฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์เท่านั้น นอกจากนี้กฎหมายที่จำกัดเสรีภาพดังกล่าวต้องกระทำเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งเสรีภาพของบุคคลในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่มิได้ ทั้งต้องเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง อันเป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙

สำหรับพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการกำกับและพัฒนาตลาดทุนให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลในอันที่จะใช้มาตรการป้องกันมิให้บุคคลที่ถูกกล่าวหาหลบหนีออกนอกราชอาณาจักร โดยมาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีลักษณะอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ประชาชน และสำนักงานมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้กระทำความผิดจะยักย้ายหรือจำหน่ายทรัพย์สินของตนให้สำนักงานด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ก.ล.ต. มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของบุคคลนั้นหรือทรัพย์สินซึ่งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นของบุคคลนั้นได้ แต่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาล ให้คำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวยังคงมีผลต่อไปจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น และในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถฟ้องคดีได้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ศาลที่มีเขตอำนาจจะสั่งขยายระยะเวลาออกไปอีกตามคำขอของสำนักงานก็ได้ แต่จะขยายเวลาอีกเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันมิได้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลดังกล่าวจะหลบหนีออกนอกราชอาณาจักร เมื่อสำนักงานร้องขอให้ศาลอาญามีอำนาจสั่งห้ามมิให้บุคคลนั้นออกนอกราชอาณาจักรไว้ก่อนได้ และในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วน ให้คณะกรรมการ ก.ล.ต. มีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลนั้นออกนอกราชอาณาจักรไว้ก่อนเป็นการชั่วคราวได้เป็นเวลาไม่เกินสิบห้าวัน จนกว่าศาลอาญาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น” เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นมาตรการป้องกันมิให้บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเดินทางออกนอกราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเท่านั้น เพื่อประโยชน์ในการนำตัว

ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมาย เพราะหากผู้ถูกกล่าวหาได้หลบหนีหรือเดินทางออกนอกราชอาณาจักรแล้ว การจับกุมตัวบุคคลดังกล่าวมาดำเนินคดีย่อมกระทำได้ยาก มาตรการดังกล่าวจึงมีความมุ่งหมายที่จะป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดในตลาดทุนที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ และบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ อันเป็นไปตามหลักนิติธรรมและหลักความได้สัดส่วนตามความจำเป็นแก่กรณี แม้บทบัญญัติดังกล่าวจะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการเดินทางของบุคคลตามที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง อยู่บ้างก็ตาม แต่เป็นการจำกัดเสรีภาพโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง เฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน อีกทั้งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แต่อย่างใด

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖๗ วรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ นายจรูญ ภัคดีธนากุล นายจรูญ อินทจาร นายเฉลิมพล เอกอรุณ นายชัช ชลวร นายนุรักษ์ มาประณีต นายบุญส่ง กุลบุปผา นายสุพจน์ ไข่มุกด์ และนายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๓๐ ตอนที่ ๘๘ ก วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน

นายเถกิงเกียรติ จันทร์พูล

นางสาวสุวัชรีย์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ผอ.กค. ๔

นายสำราญ นาบุตร ผอ.สค. ๒

นายมนตรี กนกวารีย์ ผู้เชี่ยวชาญ ฯ

ย่อโดย นายเถกิงเกียรติ จันทร์พูล

เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ ๕